



Gemeente

Asten

**Visie
Integraal alcoholbeleid**

2019
Gemeente Asten

Bezoekadres Koningsplein 3 | 5721 GJ Asten

Postadres Postbus 290 | 5720 AG Asten

T (0493) 671 212 | F (0493) 671 213

www.asten.nl | gemeente@asten.nl

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	pag. 3
2. Waar staan we nu?	pag. 3
2.1 <i>Cijfers</i>	<i>pag. 3</i>
2.2 <i>Enquête TIP Asten</i>	<i>pag. 4</i>
2.3 <i>Thema avond alcohol en jongeren</i>	<i>pag. 5</i>
3. Gezondheidsrisico's alcoholgebruik jongeren	pag. 5
4. Ambitie: waar willen we naartoe?	pag. 6
5. Preventie	pag. 6
5.1 <i>Preventiemodel</i>	<i>pag. 6</i>
5.2 <i>Schenkingsbeleid niet commerciële partijen</i>	<i>pag. 7</i>
5.3 <i>Alternatieve activiteiten</i>	<i>pag. 8</i>
5.4 <i>Identiteitsfraude</i>	<i>pag. 8</i>
6. Toezicht en handhaving	pag. 8
6.1 <i>Beleidskader VTH</i>	<i>pag. 8</i>
6.2 <i>Algemene Plaatselijke Verordening</i>	<i>pag. 8</i>
6.3 <i>Rol gemeente richting vergunninghouders en jongeren (VTH)</i>	<i>pag. 9</i>
7. Hoe verder?	pag. 9

1. Aanleiding

In 2013 is de nieuwe Drank- en Horecawet ingevoerd. Het doel van deze wet is gezondheidsschade door alcohol bij jongeren te voorkomen en verstoring van de openbare orde door alcoholmisbruik onder jongeren terug te dringen.

In 2014 werd door een aanpassing van de wet onder meer de leeftijdsgrens aangepast van 16 naar 18 jaar. Ook dienen gemeentes een preventie- en handhavingsplan op te stellen waarin wordt beschreven hoe ervoor gezorgd wordt dat er geen alcohol wordt gedronken door jongeren onder 18 jaar (hierna genoemd: jongeren).

De gemeente heeft een belangrijke taak in het ontwikkelen en uitvoeren van beleid op dit gebied. Het raakt immers een aantal van onze kerntaken: gezonde inwoners, zorg voor de jeugd en een veilige samenleving. Dit thema raakt meerdere domeinen, zoals preventie, vergunningen, toezicht en handhaving. Juist daarom is er behoefte aan eenduidige ambities en uitgangspunten voor alle beleidsterreinen.

2. Waar staan we nu?

2.1. Cijfers

In Zuidoost Brabant, waaronder ook zeker Asten, is het gebruik van alcohol bovengemiddeld (bron: GGD BZO Monitor 2015-2016).

Het meest recente onderzoek is gedaan in 2015-2016. Hieruit blijkt dat in dat jaar 11% van de Astense inwoners overmatig alcohol gebruikt. Voor vrouwen houdt dit in >14 glazen alcohol per week, voor mannen >21 glazen alcohol per week. Hiermee staat Asten in de regio bovenaan als het gaat om het meeste alcoholgebruik. Ook landelijk scoort Asten hoog (figuur 1).



Figuur 1: percentage overmatige drinkers in Nederland. Bron: GGD Brabant Zuidoost Monitor 2015-2016

Uit de meest recente GGD monitor (2015-2016) blijkt eveneens dat het alcoholgebruik in Asten onder jongeren tussen 14 en 16 jaar fors hoger ligt dan het alcoholgebruik ten opzichte van de regio (zie figuur 2). Voor Astense jongeren van 17 jaar zijn geen specifieke cijfers bekend.



Figuur 2: alcoholgebruik onder jongeren 14 t/m 16 jaar in Asten. Bron: GGD Brabant Zuidoost Monitor 2015-2016 en Vragenlijst klas ¾ (2017-2018)

In onderstaand figuur is het aantal alcoholvergiftigingen dat in 2018 heeft geleid tot een ziekenhuisopname en het aantal Haltstraffen, gerelateerd aan alcoholgebruik weergegeven. De leeftijd van jongeren die een aan alcohol gerelateerde Haltstraf opgelegd kregen in 2016, 2017 en 2018 varieerde van 14 tot 17 jaar.



Figuur 3: alcoholvergiftigingen en alcohol gerelateerde Halt straffen Bron: GGD Brabant Zuidoost en Bureau Halt, 2019.

2.2 Enquête TIP Asten

We vinden het van belang om inwoners te betrekken bij het vormen van nieuw beleid. In voorbereiding op het integraal alcoholbeleid is daarom een enquête uitgezet via TIP Asten over alcoholgebruik onder jongeren. Deze enquête is door 250 inwoners ingevuld. Uit de enquête bleek onder meer dat 48% van de respondenten het geen probleem vindt als jongeren alcohol drinken.

Op de vraag wie er een belangrijke rol spelen als het gaat om het naleven van het alcoholverbod onder jongeren, wordt aangegeven dat verschillende partijen hierin samen op dienen te trekken. Horeca, gemeente en politie spelen volgens respondenten een belangrijke rol.

Op de vraag wat verschillende partijen kunnen doen om alcoholgebruik onder minderjarigen te verminderen wordt door het grootste deel van de respondenten aangegeven:

- Ouders: in gesprek gaan en zelf het goede voorbeeld geven.
- Scholen: voorlichting geven over de gevolgen van alcoholgebruik.
- Horeca: strengere controles op ID's en leeftijden, houden aan leeftijdsgrenzen.
- Gemeente: toezicht houden/handhaven, het geven van voorlichting. Een enkeling geeft aan kinderen/ouders beboeten i.p.v. de horeca, sluitingstijden niet verruimen maar verkorten.
- Sportkantines: helemaal niet schenken/niet schenken aan minderjarigen, niet schenken bij jeugdactiviteiten, toezicht houden en handhaven.

2.3 Thema avond 'alcohol en jongeren'

In maart 2019 is een themabijeenkomst 'alcohol en jongeren' georganiseerd op initiatief van de gemeenteraad.

De belangrijkste conclusies van deze bijeenkomst staan hieronder weergegeven.

- Er is brede consensus onder de deelnemers (zowel professionals als horeca, ouders, verenigingen); er wordt onder jongeren teveel gedronken.
- Er wordt een signaal afgegeven dat we 't samen moeten doen en het niet alleen kunnen. Veel partijen voelen betrokkenheid.
- Ouders hebben een belangrijke rol als het gaat om het alcoholgebruik bij jongeren. Dilemma's die ouders tegenkomen in hun rol bij het alcoholgebruik onder jongeren worden erkend. Ook hier zal binnen preventie aandacht voor moeten zijn.
- Verschillende deelnemers hebben aangegeven verder mee te willen denken/iets meer te willen betekenen. Dit blijkt niet alleen tijdens de avond, maar ook uit reacties na afloop. Er zijn inwoners die nog graag nader mee willen denken.

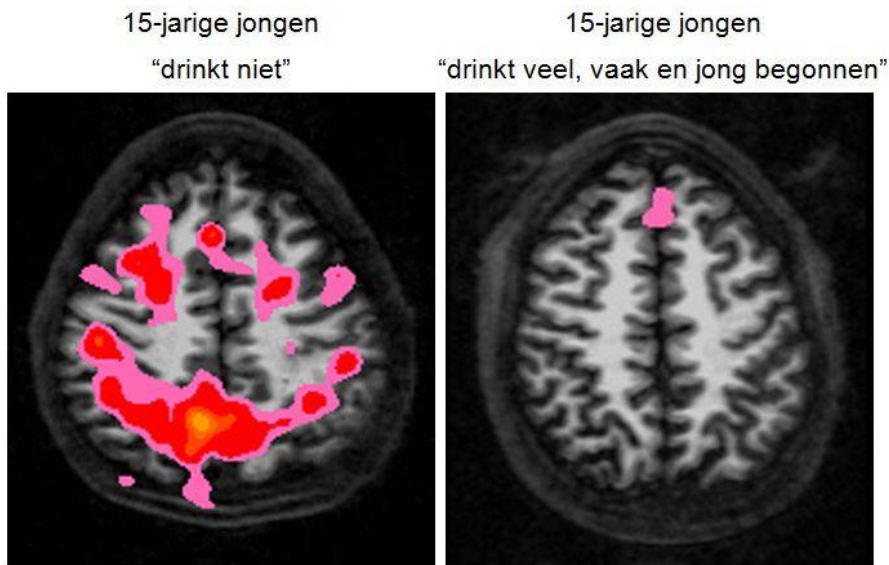
3. Gezondheidsrisico's van alcoholgebruik jongeren

Gezondheidsrisico's

Een gezonde leefstijl en verantwoord omgaan met alcohol draagt bij aan gezondheid. Voor jongeren zijn er verhoogde risico's bij gebruik van alcohol, deze risico's worden hieronder beschreven. Vanwege de gezondheidsrisico's geldt voor jongeren een strikte limiet die is vastgelegd in de wet: tot 18 jaar is het gebruik van alcohol verboden.

Terwijl het gebruik van alcohol breed geaccepteerd is, zijn de risico's ervan groot. Uit wetenschappelijk onderzoek (Gezondheidsraad, 2018) komt naar voren dat overmatig alcoholgebruik ernstige gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Overmatig alcoholgebruik kan op korte termijn leiden tot alcoholvergiftiging. Op de lange termijn kan overmatig alcoholgebruik leiden tot hersenschade, maag- en leverschade, hart- en vaatziekten. De afbeelding op de volgende pagina geeft duidelijk aan wat het effect van alcohol is op het puberbrein.

Hersenactiviteit tijdens een geheugentaak



Figuur 4: verschil in hersenactiviteit overmatig alcoholgebruik (Bron: dr. Tapert, University of California, 2014)

De hersenen ontwikkelen zich tot ongeveer het 24^e levensjaar. Hersendelen die nog in ontwikkeling zijn, zijn extra gevoelig voor alcohol. Ook het deel van de hersenen dat verantwoordelijk is voor redeneren, plannen en zelfbeheersing is in de pubertijd nog volop in ontwikkeling. Alcohol kan deze ontwikkelingen nadelig beïnvloeden. Naast de directe effecten die alcohol op het lichaam heeft, heeft het ook invloed op latere leeftijd. De kans op overmatig alcoholgebruik en alcoholverslaving wordt groter als vroeg begonnen wordt met het drinken van alcohol (Gezondheidsraad, 2018).

Daarnaast vergroot overmatig alcoholgebruik de kans op ongelukken en zorgt het voor maatschappelijke schade en overlast, vernielingen en criminaliteit (bron: Trimbos Instituut, 2018). Ook in het kader van de openbare veiligheid (een van de kerntaken van de gemeente) is het terugdringen van (overmatig) alcoholgebruik een belangrijke factor.

4. Ambitie: waar willen we naar toe?

De ambitie van de gemeente Asten is een **beweging naar nul** als het gaat om jongeren en alcoholgebruik: *'onder de 18 jaar geen druppel (NIX18)'*, zoals de Drank- en Horecawet voorschrijft.

Deze beweging naar nul vraagt brede inzet van betrokken partijen. Met het hele netwerk dat bestaat uit ouders, jongeren, scholen, alcoholverstrekkers, verenigingen, preventiewerkers en politie wordt vorm en inhoud gegeven aan de gestelde normen en regels.

De uitdaging is om met elkaar te werken aan een verandering van een cultuur waarin gebruik van alcohol ook op jongere leeftijd vanzelfsprekend lijkt, naar een cultuur waarin het vanzelfsprekend is dat er onder de 18 jaar geen alcohol wordt geschonken én gedronken. Het betreft hier een cultuurverandering dus deze beweging zal continu om preventiemaatregelen, toezicht en handhaving vragen.

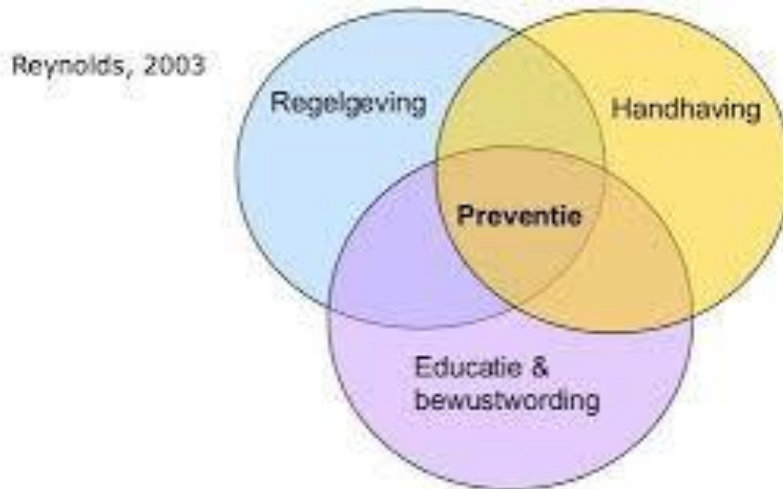
5. Preventie

5.1 Preventiemodel

Als uitgangspunt voor dit integraal alcoholbeleid hanteren we het preventiemodel van Reynolds (2003). Dit model maakt duidelijk dat alcoholgebruik altijd een resultaat is van

een combinatie van factoren, namelijk; regelgeving, handhaving en educatie & bewustwording. Alcoholpreventie moet dus nooit alleen op het individu gericht zijn. Het meest effectief zijn strategieën die vooral de omgeving van de drinker beïnvloeden. En in die omgeving van de jonge drinker spelen alcoholverstrekkers, scholen en ouders een belangrijke rol. In dit preventie- en handhavingsplan staat daarom de omgeving van de (jonge) drinker centraal. Denk hierbij aan scholen, sportverenigingen, uitgaansgelegenheden, evenementen etc.

Het preventiemodel kent 3 beleidspijlers: regelgeving, handhaving en educatie & bewustwording. De pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen elkaar ook (figuur 5). Juist in de overlap zien we het integrale preventiebeleid terug.



Figuur 5: preventiemodel Bron: Reynolds, 2003

De regelgeving is helder. De Drank- en Horecawet bepaalt dat alcoholgebruik onder 18 jaar niet is toegestaan.

De gemeente heeft naast de wet ook nog een aantal instrumenten waarmee gestuurd kan worden op het tegengaan van alcoholgebruik, denk o.a. aan het vergunningenbeleid en het evenementenbeleid.

Met scholen, verenigingen en jongerenwerk wordt samengewerkt aan educatie- en bewustwordingsactiviteiten, welke zich met name richten op ouders en jongeren. Voorbeelden hiervan zijn de recent gegeven voorlichting op de Brigantijn (april 2019) en het project Nix Newz. Een voorbeeld van mogelijke educatie- en bewustwordingsactiviteiten in de toekomst is het inzetten van ervaringsdeskundigheid. Deze campagnes en bijbehorende activiteiten dienen frequent herhaald te worden. De instrumenten die in Asten worden ingezet, zullen in het preventie- en handhavingsplan verder worden uitgewerkt.

5.2 Schenkingsbeleid niet commerciële partijen

Als gemeente kunnen we duidelijke afspraken maken met niet commerciële partijen (o.a. sportverenigingen) wat betreft het schenkingsbeleid.

Jongeren sporten voornamelijk op zaterdag en trainen op doordeweekse dagen.

- Tijdens sporttijden van jongeren wordt geen alcohol geschonken.
- Geen sterke drank in sportkantines en bij verenigingen.
- Op feesten wordt zichtbaar onderscheid gemaakt tussen minderjarigen en meerderjarigen om te voorkomen dat er wordt geschonken aan minderjarigen.
- In elke sportkantine hangt een 'schildje' met daarop de huisregels waar naar verwezen kan worden door o.a. barpersoneel.
- In de voorwaarden voor vergunningen wordt opgenomen dat wanneer er tóch alcohol wordt geschonken onder 18 jaar, er passende maatregelen worden genomen. Een voorbeeld van een mogelijke maatregel is het niet meer verstrekken van een ontheffing bij een volgende aanvraag.

- In de bijlage van een vergunning wordt de vergunninghouder gewezen op de eigen verantwoordelijkheid voor het niet schenken van alcohol onder de 18 jaar.

5.3 Alternatieve activiteiten

Een van de speerpunten binnen de toekomstvisie 2030 van Asten is 'centrumontwikkeling'. We vinden het belangrijk dat we aansprekende evenementen organiseren, onder andere gericht op jongeren zodat Asten woonaantrekkelijkheid wint voor deze doelgroep. In het kader van het alcoholbeleid houdt dit in dat we voor jongeren onder 18 jaar aansprekende alternatieve activiteiten organiseren, specifiek voor deze doelgroep.

Dit sluit aan op een volgend speerpunt binnen de toekomstvisie, namelijk: 'vitale kernen'. We zetten in op het stimuleren van jongeren om zich te binden aan Asten. In het kader van het alcoholbeleid houdt dit in dat we de jeugd zelf actief betrekken bij het inrichten van deze alternatieve activiteiten.

5.4 Identiteitsfraude

Volgens de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens, onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken, wordt er een stijging verwacht wat betreft het gebruik van een valse identiteitskaart bij het uitgaan. Jongeren staan volgens de Rijksdienst nog te weinig stil bij de mogelijke gevolgen hiervan. Dit maakt dat ze gestart zijn met een landelijke campagne.

We zetten in op het actief informeren van onze inwoners wat betreft de regelgeving en mogelijke gevolgen van het overtreden van deze regelgeving.

6. Toezicht en handhaving

Toezicht is het toezien op naleving van wet- en regelgeving. Handhaving is een bestuurlijke herstelmaatregel die achteraf wordt opgelegd.

6.1 Beleidskader VTH

In het beleidskader Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) staat het volgende beschreven over de prioritering inzake alcoholpreventie:

De toekomst van de gemeente ligt in de handen van de jeugd. Zij moeten in een goede en veilige omgeving kunnen opgroeien. Hierbij is ook de koppeling gemaakt met het horecabezoek van jongeren en alcoholpreventie. Uit de risicomatrix komen de volgende prioriteiten naar voren:

- Leeftijdsgrenzen horeca – alcoholpreventie
- Sluitingstijden horeca

In navolging van de landelijke campagne 'Nix 18' heeft ook alcoholpreventie in de gemeente Asten prioriteit. Daarnaast is het belangrijk om ook toezicht te houden en te handhaven op de sluitingstijden van de horeca. Hoe deze prioriteiten uit het beleidskader VTH tot uitvoering komen staat beschreven in het uitvoeringsprogramma VTH.

6.2 Algemene plaatselijke verordening (APV)

Het college van burgemeester en wethouders heeft de bevoegdheid om regels te stellen voor de openbare ruimte in het kader van leefbaarheid en openbare veiligheid. In de APV is de gemeentelijke regelgeving opgenomen. In de APV zijn ook regels opgenomen ten aanzien van horecabedrijven. Dit is een beperkte uitwerking van de Drank- en Horecawet. De burgemeester is het bevoegd gezag voor het verstrekken van vergunningen op grond van de Drank- en Horecawet. Horecabedrijven en winkels waar alcohol wordt verstrekt, mogen immers niet zonder vergunning in werking zijn. Maar ook in het geval alcoholhoudende dranken tijdelijk worden verstrekt, bijvoorbeeld bij evenementen, dient er een ontheffing verleend te worden.

6.3 Rol gemeente richting vergunninghouders en jongeren (VTH)

Binnen toezicht en handhaving dient een onderscheid gemaakt te worden tussen toezicht en handhaving richting vergunninghouders en toezicht en handhaving richting jongeren.

Vergunninghouders

De gemeente Asten is belast met toezichtstaken op grond van de Drank- en Horecawet. In de horeca houdt dit in dat er toezicht wordt gehouden op de vergunninghouder/exploitant van de horeca-inrichting. Dit betreft de wet- en regelgeving waar een exploitant zich aan dient te houden.

Op het moment dat er sprake is van een overtreding van de Drank- en Horecawet en/of de horecavergeving, geeft de gemeente in eerste instantie een (waarschuwend) terugkoppeling aan de horeca. Hierbij worden ze bewust gemaakt van het feit dat zij aanzet zijn om ervoor te zorgen dat het aantal overtredingen in de toekomst wordt teruggedrongen.

Op het moment dat een vergunninghouder een 3e maal eenzelfde overtreding begaat, wordt (tijdelijk) het verstrekken van alcoholhoudende dranken ontzegd.

Op het moment dat de gemeente niet zélf een constatering doet van een overtreding, maar de politie dit doet, kan de gemeente op grond daarvan alsnog (handhavende) maatregelen treffen.

Bij grote evenementen binnen de gemeente Asten, bijvoorbeeld kermis en carnaval, houdt de gemeente toezicht op (onder andere) alcoholgebruik onder 18 jaar. Ook hierbij gaat de gemeente voorafgaand aan het evenement in gesprek met de organisatie. Daar waar achteraf sprake is van overtredingen, neemt de gemeente passende maatregelen.

Jongeren

Vanuit de gemeente is toezicht en handhaving richting jongeren maar beperkt mogelijk. Bij grote evenementen gaat de gemeente wel in gesprek met jongeren om het bewustzijn te vergroten, maar treedt niet handhavend op in de zin van het opleggen van strafmaatregelen. Gemeente en politie trekken hierin samen op. De politie handhaaft richting jongeren in de vorm van een verwijzing naar Halt. Daarbij wordt ook met ouders het gesprek aangegaan. Jongeren volgen bij Halt een traject gelieerd aan alcoholproblematiek, wat maakt dat er sprake is van een extra lerend effect.

7. Hoe verder?

Jaarlijks zal een evaluatiemoment ingebouwd worden waarbij wordt gekeken wat het effect is van de maatregelen die getroffen worden. De GGD monitoren dienen hierin als belangrijke maatstaf. Op basis hiervan wordt bekeken of het preventie- en handhavingsplan bijgesteld dient te worden.

De Drank- en Horecawet wordt in de toekomst de Alcoholwet. Op welke termijn dit gaat veranderen is nog niet bekend. Dit zijn de belangrijkste wijzigingen:

- De verkoop van alcohol op afstand wordt geregeld. Het streven is door betere regulering de naleving van de leeftijdsgrens te verhogen. Dit geldt zowel voor het moment van aankoop via internet als voor het moment van aflevering. Het toezicht op de verkoop op afstand gaat naar de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).
- Prijsacties met meer dan 25% korting zijn niet langer toegestaan. Het toezicht op de prijsacties wordt ook gecentraliseerd bij de NVWA.
- Wederverstrekking van alcohol (een meerderjarige die alcohol koopt voor een minderjarige) wordt strafbaar.

Mogelijk heeft deze wetswijziging consequenties voor het preventie- en handhavingsplan.